

Metakognitív Tréning (MKT)

MKT 5 B – Emlékezet

© Moritz, Woodward, Fekete & Vass (12|22)

www.uke.de/mct

Az alkalmazott képek használatára a művészek illetve a jogok tulajdonosainak szíves hozzájárulásával volt módunk- a részletekért (cím, művész) lásd a prezentáció végét.

Emlékezet

- Emlékezetünk tároló kapacitása véges.

Emlékezet

- Emlékezetünk tároló kapacitása véges.
Példa: Egy fél órával ezelőtt hallott történet körülbelül 40%-át nem tudjuk pontosan felidézni.

Emlékezet

- Emlékezetünk tároló kapacitása véges.
Példa: Egy fél órával ezelőtt hallott történet körülbelül 40%-át nem tudjuk pontosan felidézni.
- Előny: ???
- Hátrány: ???

Emlékezet

- Emlékezetünk tároló kapacitása véges.
Példa: Egy fél órával ezelőtt hallott történet körülbelül 40%-át nem tudjuk pontosan felidézni.
- **Előny:** Nem terheljük túl az agyunkat haszontalan dolgokkal, de...
- **Hátrány:** ???

Emlékezet

- Emlékezetünk tároló kapacitása véges.
Példa: Egy fél órával ezelőtt hallott történet körülbelül 40%-át nem tudjuk pontosan felidézni.
- **Előny:** Nem terheljük túl az agyunkat haszontalan dolgokkal, de...
- **Hátrány:** ...fontos emlékek éppígy feledésbe merülhetnek (időpontok, a nyaralásunk emlékei, iskolai tananyag...).

Mi zavarhatja meg az emlékezetünket?

???

Mi zavarhatja meg az emlékezetünket?

- Ha elterelődik a figyelmünk tanulás alatt (pl. szól a rádió, mások is vannak a helyiségben, vakító fény)

Mi zavarhatja meg az emlékezetünket?

- Ha elterelődik a figyelmünk tanulás alatt (pl. szól a rádió, mások is vannak a helyiségben, vakító fény)
- Stressz & teljesítménykényszer

Mi zavarhatja meg az emlékezetünket?

- Ha elterelődik a figyelmünk tanulás alatt (pl. szól a rádió, mások is vannak a helyiségben, vakító fény)
- Stressz & teljesítménykényszer
- Túlzott alkoholfogyasztás!

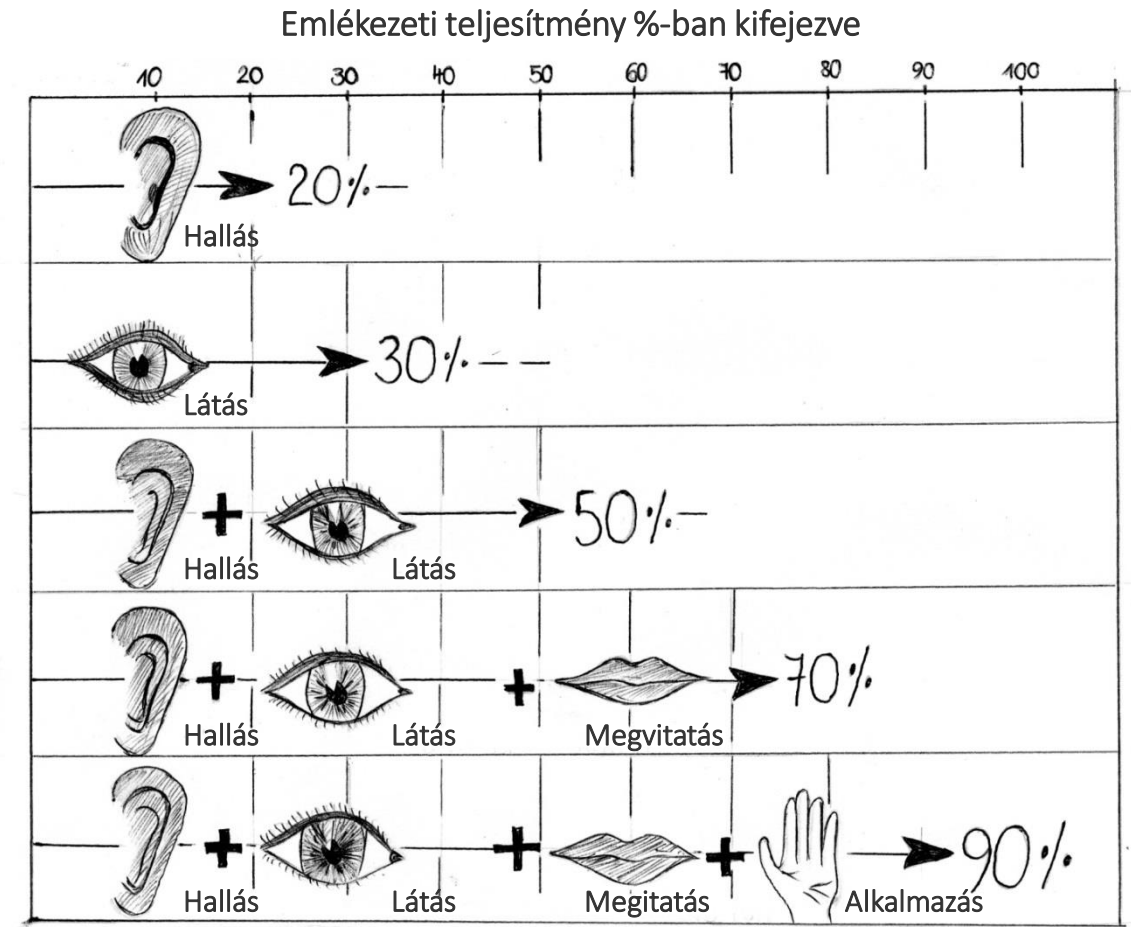
Mi zavarhatja meg az emlékezetünket?

- Ha elterelődik a figyelmünk tanulás alatt (pl. szól a rádió, mások is vannak a helyiségben, vakító fény)
- Stressz & teljesítménykényszer
- Túlzott alkoholfogyasztás!
- Figyelemelterelő tevékenységek tanulás után (pl. TV nézés, ezért lehetőleg lefekvés előtt tanuljunk!)

Hogyan tudnám könnyebben megjegyezni a dolgokat?

Minél több érzékünk vesz részt a tanulásban és minél összetettebb a megjegyzési folyamat, annál jobb lesz az emlékezeti teljesítményünk!

Fényképezőgépként működik az emlékezetünk?

(további gyakorlatért ld. a prezentáció végét)

Egy amerikai pszichológus, Elizabeth Loftus egy kísérletében egy képsorozatot mutatott a kísérleti személyeknek. Az egyik képen egy piros autó volt látható, ami egy “Elsőbbségadás kötelező!” tábla előtt állt.

Fényképezőgépként működik az emlékezetünk?

(további gyakorlatért ld. a prezentáció végét)

Megelőzte az autót egy másik autó, amikor az épp a STOP tábla előtt állt?

(valójában a kocsi természetesen egy “Elsőbbségadás kötelező!” tábla előtt állt!)

A résztvevőknek később két képet mutattak.

Ki kellett választaniuk közülük azt, amelyet korábban láttak. Mit gondolnak, befolyásolta-e a megtévesztő kérdés az emlékezetüket?

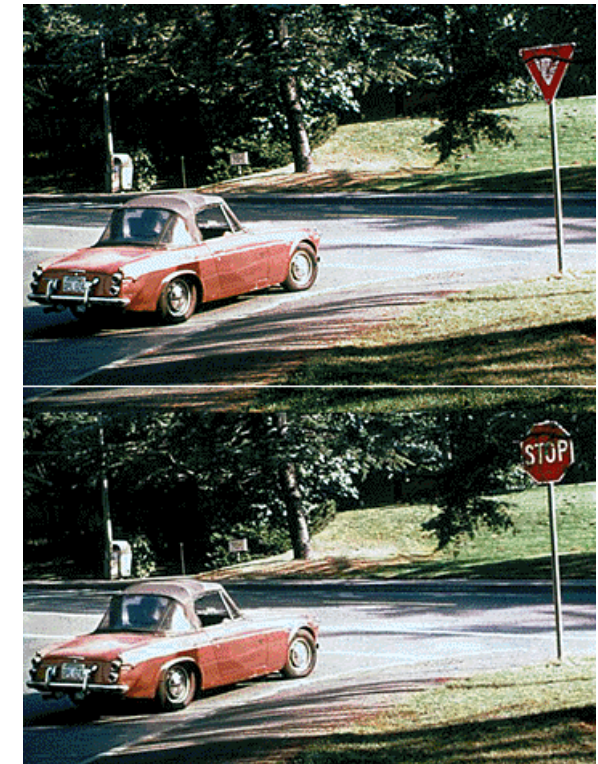
A bemutatott kép!

Megtévesztő kérdés

*Megelőzte az autót egy másik autó,
amikor az épp a STOP tábla előtt állt?*

Melyik képet láthatták eredetileg?

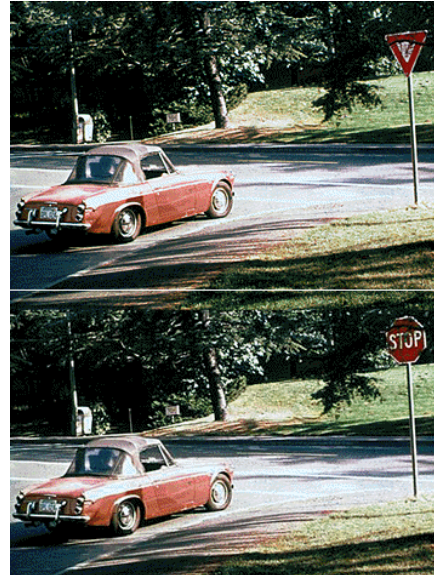

Az emlékezetünk nem a valóság tökéletes leképeződése!

1. A bemutatott kép!

2. ...de mire emlékezünk?

Akik nem kaptak megtévesztő kérdést, azoknak a vizsgálati személyeknek csupán a 25%-a emlékezett (tévesen) STOP táblára.

Ezzel szemben azoknak a személyeknek, akik megtévesztő kérdést kaptak, az 59%-a emlékezett (tévesen) arra, hogy egy piros autó állt egy STOP tábla előtt!

Az emlékezetünk nem a valóság tökéletes leképeződése!

Ez, és számos további tanulmány is rámutat arra, hogy az emberi emlékezet ugyan jól, de nem tökéletesen működik.

Előfordulhat, hogy a később megtapasztalt információkat is “beépítjük”, vagy hogy újra értelmezzük benyomásainkat!

Gyakorlat

- Most igen összetett képeket fogunk mutatni Önöknek (pl. strand, pályaudvar).

Gyakorlat

- Most igen összetett képeket fogunk mutatni Önöknek (pl. strand, pályaudvar).
- Ezt követően mondják el, hogy mi mindent láttak a képen és mennyire biztosak ezekben az emlékezeti tartalmakban!

Gyakorlat

- Most igen összetett képeket fogunk mutatni Önöknek (pl. strand, pályaudvar).
- Ezt követően mondják el, hogy mi mindent láttak a képen és mennyire biztosak ezekben az emlékezeti tartalmakban!
- Próbálják meg a lehető legtöbb részletet felidézni!

A kovács

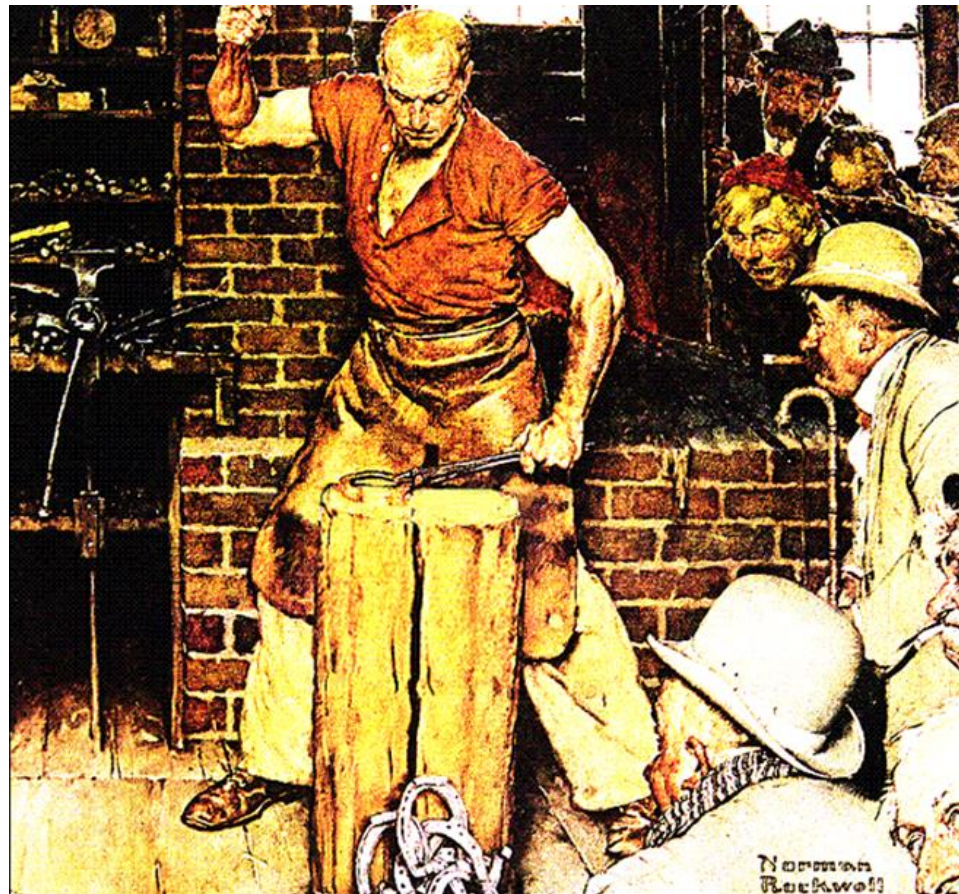
Mit láttak a képen? Mennyire biztosak ebben?

- Harapófogó
- Ablak
- Üllő
- Bőrkötény
- Bámészkodók
- Szerszámok
- Kalapács

A kovács

- Harapófogó
- Ablak
- Üllő
- Bőrkötény
- Bámészkodók
- Szerszámok
- Kalapács

 = nem volt a képen

ter

Kalózhajó

Mit láttak a képen? Mennyire biztosak ebben?

- Vitorla
- Kalózzászló
- Árbockosár
- Vasmacska
- Majom
- Létra
- Ablak

Kalózhajó

- Vitorla
- Kalózzászló
- Árbockosár
- Vasmacska
- Majom
- Létra
- Ablak

Amikor megcsal az emlékezetünk!

- Nem minden történt úgy, mint ahogyan emlékezünk rá!

Amikor megcsal az emlékezetünk!

- Nem minden történt úgy, mint ahogyan emlékezünk rá!
- Agyunk kiegészíti és összemossa az aktuális benyomásokat és korábbi, hasonló eseményeket (pl. a filmekben látható tipikus kalózhajó). Illetve sok mindent egészítünk ki “logikánk” segítségével (az előző példákban: kalapács, vasmacska)!

Amikor megcsal az emlékezetünk!

- Nem minden történt úgy, mint ahogyan emlékezünk rá!
- Agyunk kiegészíti és összemossa az aktuális benyomásokat és korábbi, hasonló eseményeket (pl. a filmekben látható tipikus kalózhajó). Illetve sok mindent egészítünk ki “logikánk” segítségével (az előző példákban: kalapács, vasmacska)!
- A valós és a téves emlékeket leginkább aszerint tudjuk megkülönböztetni, hogy azok mennyire élénkek. A hibás emlékek halványabbak és nem emlékezünk rájuk részletekbe menően.

Milyen fajtákat ismerjük az emlékezeti hibáknak?

???

Milyen fajtákat ismerjük az emlékezeti hibáknak?

- Felejtés

Milyen fajtákat ismerjük az emlékezeti hibáknak?

- Felejtés
- Emlékezeti torzulások:
 - elfojtás: főként a negatív emlékeket felejtjük el
 - depresszív hangulat esetén: főként a kellemetlen emlékeket őrizzük meg

Milyen fajtákat ismerjük az emlékezeti hibáknak?

- Felejtés
- Emlékezeti torzulások:
 - elfojtás: főként a negatív emlékeket felejtjük el
 - depresszív hangulat esetén: főként a kellemetlen emlékeket őrizzük meg
- **Illúziók/hibás emlékezeti tartalmak:** Olyasmire emlékszünk, ami abban a formában egyáltalán nem történt meg!

Amikor megcsal az emlékezetünk!

Mindenki számára ismert Shakespeare Hamletjének az a jelenete, mikor a koponyát a kezében tartó Hamlet felteszi a kérdést: “Lenni, vagy nem lenni?” A valóságban azonban a jelenet és a szöveg a mű két különböző felvonásában jelenik meg.

Amikor megcsal az emlékezetünk!

Mindenki számára ismert Shakespeare Hamletjének az a jelenete, mikor a koponyát a kezében tartó Hamlet felteszi a kérdést: “Lenni, vagy nem lenni?” A valóságban azonban a jelenet és a szöveg a mű két különböző felvonásában jelenik meg.

Ronald Reagan az 1980-as elnökválasztási kampány során olyan háborús emlékekről számolt be, melyeket tudattalanul egy háborús film jeleneteivel vegyített (Wing and a Prayer)

Amikor megcsal az emlékezetünk!

Mindenki számára ismert Shakespeare Hamletjének az a jelenete, mikor a koponyát a kezében tartó Hamlet felteszi a kérdést: “Lenni, vagy nem lenni?” A valóságban azonban a jelenet és a szöveg a mű két különböző felvonásában jelenik meg.

Ronald Reagan az 1980-as elnökválasztási kampány során olyan háborús emlékekről számolt be, melyeket tudattalanul egy háborús film jeleneteivel vegyített (Wing and a Prayer)

Bizonyos kérdezési technikák és szuggesztiók révén téves emléknymok hívhatóak elő. Számos bírósági eset ismert, ahol utólag ártatlannak bizonyult emberek bűnösnek vallották magukat, miután az előzetes kihallgatások alatt beléjük beszélték a bűncselekmény elkövetését.

Amikor megcsal az emlékezetünk!

Mindenki számára ismert Shakespeare Hamletjének az a jelenete, mikor a koponyát a kezében tartó Hamlet felteszi a kérdést: “Lenni, vagy nem lenni?” A valóságban azonban a jelenet és a szöveg a mű két különböző felvonásában jelenik meg.

Ronald Reagan az 1980-as elnökválasztási kampány során olyan háborús emlékekről számolt be, melyeket tudattalanul egy háborús film jeleneteivel vegyített (Wing and a Prayer)

Bizonyos kérdezési technikák és szuggesztiók révén téves emléknymok hívhatóak elő. Számos bírósági eset ismert, ahol utólag ártatlannak bizonyult emberek bűnösnek vallották magukat, miután az előzetes kihallgatások alatt beléjük beszéltek a bűncselekmény elkövetését.

Egy kísérlet résztvevőinek olyan manipulált fotókat mutattak, melyeken édesapjukkal egy hőlégballonos utazáson vesznek részt. A résztvevők 50%-a állította, hogy emlékszik a repülésre (annak ellenére, hogy az sohasem történt meg).

Mit is jelent mindez?

- A tanulmányok azt mutatják, hogy számos (de nem mindegyik!) pszichózisban szenvedő ember még hamis emlékezeti tartalmak esetén is biztosabbnak érzi azt, hogy megtörténtek az adott események, mint azok, akik nem szenvednek pszichózisban.

Mit is jelent mindez?

- A tanulmányok azt mutatják, hogy számos (de nem mindegyik!) pszichózisban szenvedő ember még hamis emlékezeti tartalmak esetén is biztosabbnak érzi azt, hogy megtörténtek az adott események, mint azok, akik nem szenvednek pszichózisban.
- Ugyanakkor azonban számos pszichózisban szenvedő ember bizonytalan abban, hogy helyesen emlékszik-e olyan emlékeknél, melyek *valóban megtörténtek*.

Mit is jelent mindez?

- A tanulmányok azt mutatják, hogy számos (de nem mindegyik!) pszichózisban szenvedő ember még hamis emlékezeti tartalmak esetén is biztosabbnak érzi azt, hogy megtörténtek az adott események, mint azok, akik nem szenvednek pszichózisban.
- Ugyanakkor azonban számos pszichózisban szenvedő ember bizonytalan abban, hogy helyesen emlékszik-e olyan emlékeknél, melyek *valóban megtörténtek*.
- Azaz a hamis és a valódi emléknyomok megkülönböztetésének képessége korlátozott, ami megnehezíti a világ realisztikus észlelését!

Hogyan járulnak hozzá az emlékezeti nehézségek a téves ítéletekhez pszichózis alatt – példák

Esemény	Hamis emléknym	Tényleges szituáció
Összeveszett egy barátjával	Ő “tök hülyének” nevezte Önt	A barátja kissé felemelte a hangját. Bizonyos kifejezések szinte “benne voltak a levegőben” - ebben a formában azonban sosem lettek kimondva
Egy kérdéssel fordul az ápolókhoz	Úgy érezte, hidegen visszautasították, sőt ki is nevették	A nővér ugyan megértő volt, de nem volt ideje- talán egyéb dolgok miatt is bosszankodott, ami hamis emléknymot alakított ki erről az esetről

Szeretne esetleg valaki röviden beszámolni a saját tapasztalatairól?

2. feladat

- Összetett jeleneteket fogunk Önöknek mutatni.

2. feladat

- Összetett jeleneteket fogunk Önöknek mutatni.
- Gondolják át, mi hiányzott a képről (ezt később kékkel jelezzük)!

Rablók

Mit láttak a képen? Mennyire biztosak ebben?

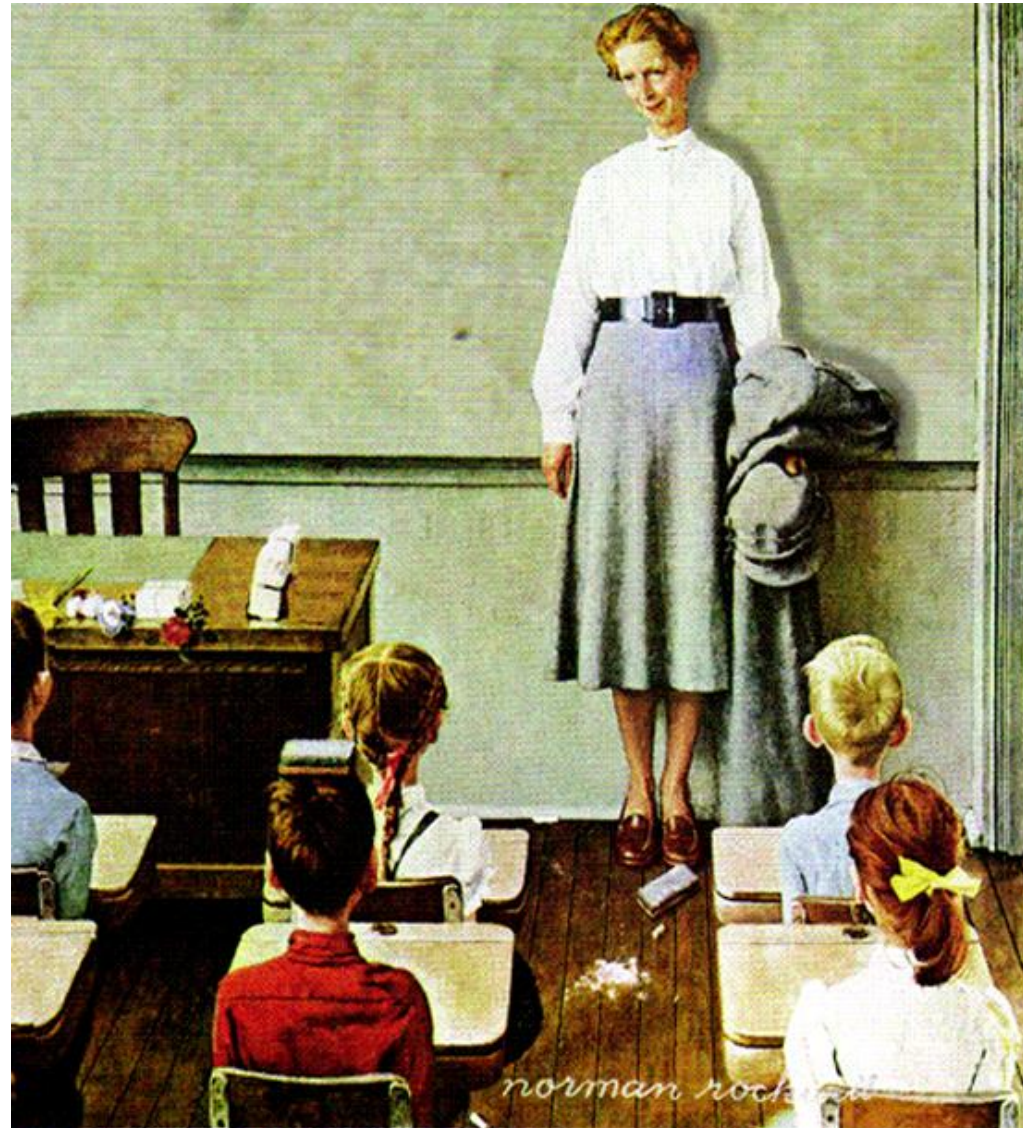
- Lyuk a széfben
- Hegesztőpisztoly
- Hegesztőszemüve
- Bankjegyek
- Pénzérmék
- Sapka
- Zseblámpa

Rablók

- Lyuk a széfben
- Hegesztőpisztoly
- Hegesztőszemüve
- Bankjegyek
- Pénzérmék
- Sapka
- Zseblámpa

Osztályterem

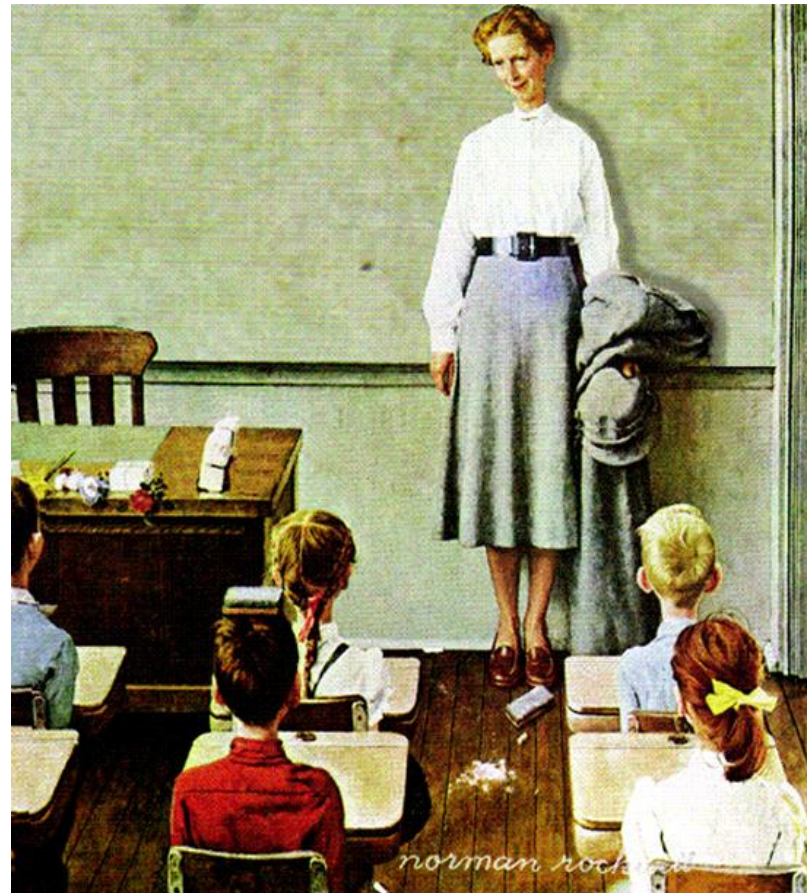
Mit láttak a képen? Mennyire biztosak ebben?

- Szivacs
- Szürke kabát
- Íróasztal
- Tábla
- Iskolatáska
- Kréta
- Copfba kötött haj
- Tanári szék

Osztályterem

- Szivacs
- Szürke kabát
- Íróasztal
- Tábla
- Iskolatáska
- Kréta
- Copfba kötött haj
- Tanári szék

= nem volt a képen

Igény szerint: Videoklip

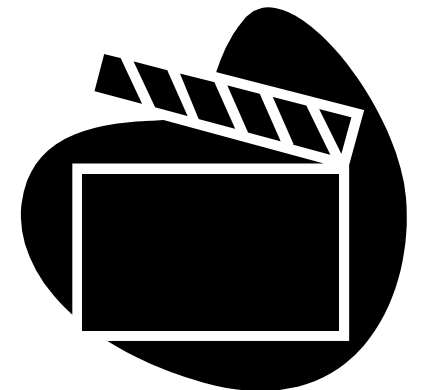
A mai témát érintő videoklipek az alábbi weboldalon találhatóak:

http://www.uke.de/mct_videos

A tréning zárásaként megvitathatják, mennyire illeszkedik a videó a mai témánkhoz.

[a trainereknek:

Egyes jelenetek olyan kifejezéseket/ tartalmakat hordozhatnak, melyek nem minden közönségnek és nem minden kultúrának megfelelőek. Így kérjük a levetített videókat gondosan megválogatni!]

Strand

Mit láttak a képen? Mennyire biztosak ebben?

- Strand szék
- Pecabot
- Bálna
- Búvárpipa
- Törölköző
- Kék ég
- Sirály

Strand

- Strand szék
- Pecabot
- Bálna
- Búvárpipa
- Törölköző
- Kék ég
- Sirály

Gondolkozzunk közösen!

Mi minden található egy boltban?

...

...

...

...

A boltban

Mit láttak a képen? Mennyire biztosak ebben?

- Eladó
- Kézi kocsi
- Kassza
- Pult
- Dobozok
- Szivar
- Áruval teli polc
- Gyümölcsstand

A boltban

- Eladó
- Kézi kocsi
- Kassza
- Pult
- Dobozok
- Szivar
- Áruval teli polc
- Gyümölcsstand

■ = nem volt a képen

Gondolkozzunk közösen!

Milyen tipikus tárgyakat találhatunk egy medence mellett és benne?

...

...

...

...

A medencénél

Mit láttak a képen? Mennyire biztosak ebben?

- Gumikacsa
- Törölközők
- Hűtőtáska
- Zuhany
- Nyugágy
- Szalmakalap
- Újság

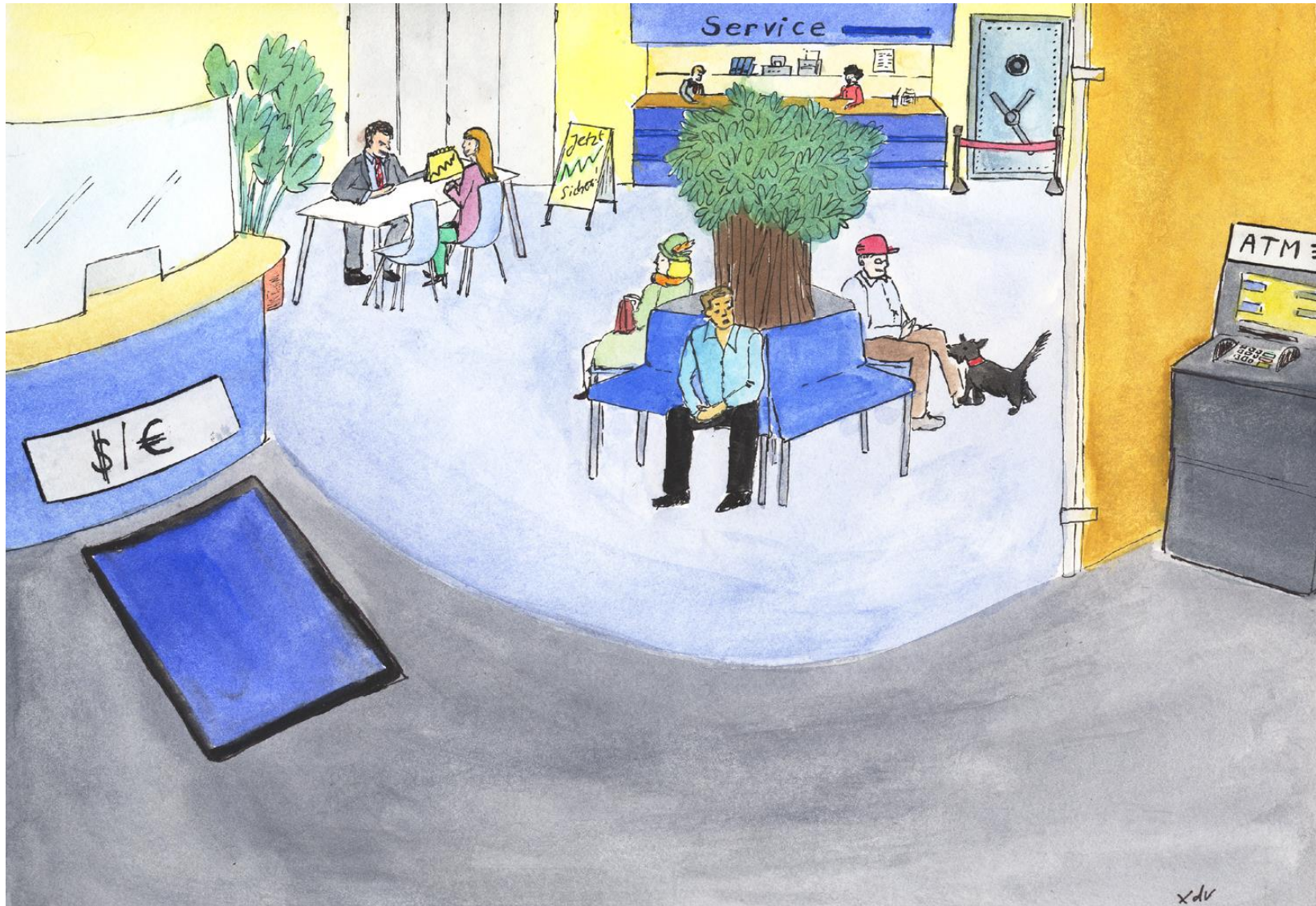

A medencénél

- Gumikacsa
- Törölközők
- Hűtőtáska
- Zuhany
- Nyugágy
- Szalmakalap
- Újság

■ = nem volt a képen

Bank

Mit láttak a képen? Mennyire biztosak ebben?

- Kamerák
- Pénzautomata
- Biztonsági ablak
- Trezor
- Kassza
- Kutya
- Értékmegőrző rekeszek

Bank

- Kamerák
- Pénzautomata
- Biztonsági ablak
- Trezor
- Kassza
- Kutya
- Értékmegőrző rekeszek

Kempingezés

Mit láttak a képen? Mennyire biztosak ebben?

- Lakókocsi
- Előtető
- Terített asztal
- Biciklik
- Asztalterítő
- Székek
- Kék ég

Kempingezés

- Lakókocsi
- Előtető
- Terített asztal
- Biciklik
- Asztalterítő
- Székek
- Kék ég

Gondolkozzunk közösen!

Mi minden található egy állatkertben?

...

...

...

...

Állatkert

Mit láttak a képen? Mennyire biztosak ebben?

- Zsiráf
- Külső kerítés
- Elefánt
- Állatgondozó
- Páva
- Kassza
- Oroszlán

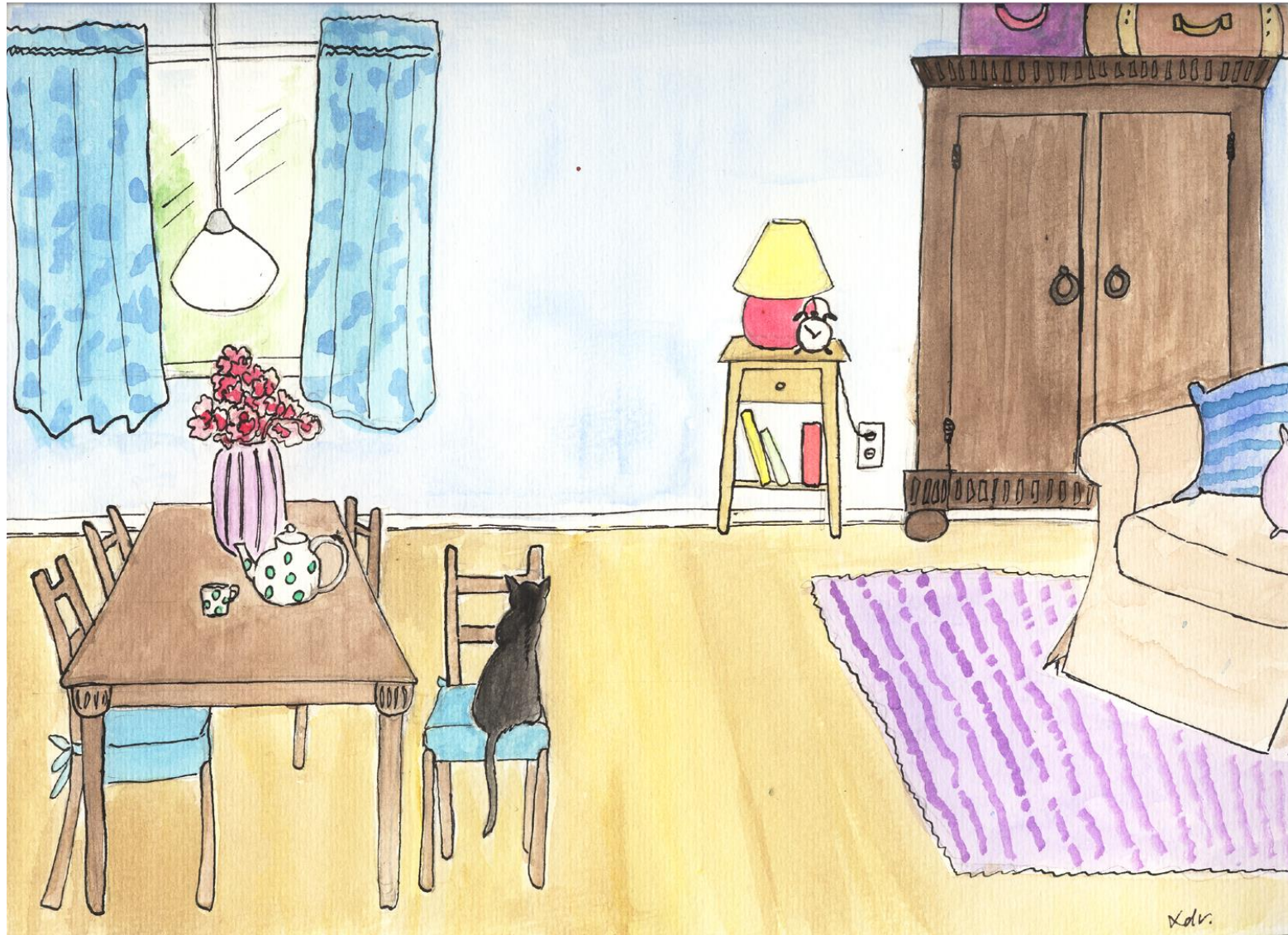

Állatkert

- Zsiráf
- Külső kerítés
- Elefánt
- Állatgondozó
- Páva
- Kassza
- Oroszlán

= nem volt a képen

Gondolkozzunk közösen!

Mi minden található egy tipikus nappaliban?

...

...

...

...

Nappali

Mit láttak a képen? Mennyire biztosak ebben?

- Asztal
- Székek
- Asztalterítő
- Óra
- Szekrény
- Virág
- Festmény

Nappali

- Asztal
- Székek
- Asztalterítő
- Óra
- Szekrény
- Virág
- Festmény

■ = nem volt a képen

Hogyan alkalmazzuk a mindennapokban?

Tanulási célok:

- Az emlékeink könnyen becsaphatnak minket!
Lényeges eseményeknél (veszekedés, tanúvallomások stb.) különösen fontos, hogy az alábbiakat észben tartsák:
Ha nem élénken (azaz részletesen) emlékeznek valamire:
 - Számoljanak azzal a lehetőséggel is, hogy tévednek!

Hogyan alkalmazzuk a mindennapokban?

Tanulási célok:

- Az emlékeink könnyen becsaphatnak minket!
Lényeges eseményeknél (veszekedés, tanúvallomások stb.) különösen fontos, hogy az alábbiakat észben tartsák:
Ha nem élénken (azaz részletesen) emlékeznek valamire:
 - Számoljanak azzal a lehetőséggel is, hogy tévednek!
 - Keressenek megerősítő információkat (pl. kérdezzék meg az érintetteket)!

Hogyan alkalmazzuk a mindennapokban?

Tanulási célok:

- Az emlékeink könnyen becsaphatnak minket!

Lényeges eseményeknél (veszekedés, tanúvallomások stb.) különösen fontos, hogy az alábbiakat észben tartsák:

Ha nem élénken (azaz részletesen) emlékeznek valamire:

- Számoljanak azzal a lehetőséggel is, hogy tévednek!
- Keressenek megerősítő információkat (pl. kérdezzék meg az érintetteket)!

Példa: Valakivel veszekedett és homályosan emlékszik arra, hogy a másik a családját szidta:

Vegye figyelembe azt a lehetőséget is, hogy csak az emlékezete tréfálta meg vagy rosszul emlékszik az eseményekre! Kérdezze meg az ott jelenlévőket, ők hogyan emlékeznek!

Mi köze van ennek a pszichózishoz?

Pszichózis esetében fennáll annak a veszélye, hogy olyasmire is emlékezni vélünk, ami egyáltalán nem, vagy máshogy történt meg.

Mi köze van ennek a pszichózishoz?

Pszichózis esetében fennáll annak a veszélye, hogy olyasmire is emlékezni vélünk, ami egyáltalán nem, vagy máshogy történt meg.

Példa: Klaudia meg van arról győződve, hogy felkérték egy terrorcselekmény elvégzésére!

Háttér: Egy arabnak látszó férfi szállt fel a buszra, melyen utazott, és megkérdezte Klaudiát, hogy szabad-e a mellette levő hely.

De: Az előző éjszakák alatt Klaudia keveset aludt és fel is zaklatták a nemzetközi média jelentései a terrortámadásokról. Ezt az esetet utólag a terroristák toborzási kísérletének minősítette, melyet az emlékezete (nem szándékosan) még inkább kiszínezett: Emlékezni vélt arra, hogy az önmagát “Ali ügynöknek” kiadó férfi egy borítékot is átnyújtott neki.

Mi köze van ennek a pszichózishoz?

Pszichózis esetében fennáll annak a veszélye, hogy olyasmire is emlékezni vélünk, ami egyáltalán nem, vagy máshogy történt meg.

Példa: Klaudia meg van arról győződve, hogy felkérték egy terrorcselekmény elvégzésére!

Háttér: Egy arabnak látszó férfi szállt fel a buszra, melyen utazott, és megkérdezte Klaudiát, hogy szabad-e a mellette levő hely.

De: Az előző éjszakák alatt Klaudia keveset aludt és fel is zaklatták a nemzetközi média jelentései a terrortámadásokról. Ezt az esetet utólag a terroristák toborzási kísérletének minősítette, melyet az emlékezete (nem szándékosan) még inkább kiszínezett: Emlékezni vélt arra, hogy az önmagát “Ali ügynöknek” kiadó férfi egy borítékot is átnyújtott neki.

Hibás emlékezetnyomok gyakran akkor keletkeznek, ha félünk, vagy stresszes helyzetben vagyunk. Mielőtt komolyabb következményekkel járó következtetéseket vonnának le: Gondolják át, mennyire objektívek és helytállóak a feltételezéseik! Gondoljanak ezen kívül arra is, hogy a hibás emlékenyomok gyakran halványabbak, mint a valós emlékek.

Köszönjük a figyelmet!

a trainereknek:

Kérjük, ossza ki a feladatlapokat. Mutassa be a COGITO alkalmazást (ingyenesen letölthető).

www.uke.de/mct_app

Pictures used in this module are reproduced with indirect (creative commons license) or direct permission of the artists listed below, for which we would like to express our gratitude! A full list can be obtained via www.uke.de/mct. If we have involuntarily breached copyright, please accept our apologies. In this case, we kindly ask creators for their permission to use their work under the “fair use” policy.

Die in diesem Modul verwendeten Bilder wurden mit der indirekten (creative commons Lizenz) oder direkten Zustimmung der untenstehenden Künstler reproduziert, wofür wir uns herzlich bedanken möchten! Eine vollständige Liste ist hinterlegt auf www.uke.de/mkt. Sollten wir unbeabsichtigt gegen das Urheberrecht verstoßen haben, so bitten wir dies vielmals zu entschuldigen und bitten nachträglich um die Verwendungserlaubnis.

Name Photographer/Artist Name Fotograf/Künstler	Source/ Quelle	Picture Name/ Name des Bildes	CC = used with corresponding creative commons license; PP = used with personal permission of artist CC = genutzt unter creative commons Lizenz, PP = verwendet mit persönlicher Zustimmung des Künstlers	Description/Kurzbeschreibung
Bernd Hampel, Helmut Schack, Andreas Weißgerber	Private/privat	Untitled/ohne Titel	PP	Paintings of Spanish landscape/ Gemälde einer katalanischen Landschaft
The Rocketeer	flickr	Kirk Talks to Spock about his Fez Addiction	CC	Star trek/ Raumschiff Enterprise
lyricsart	flickr	Dresden bombing	CC	Bombed Dresden/ Zerbombtes Dresden
Nobik Attila	flickr	Piaget	CC	Piaget/ Piaget
missha	flickr	bugs bunny	CC	Bugs Bunny/ Bugs Bunny
Norman Rockwell Edited by/Editiert v. Michael B. Miller	---	---	PP	False memory pictures/False Memory Bilder
Geobra Brandstätter; Stefan Merz & Frank Burmeister	---	---	PP	playmobil figures/ Playmobilbilder
Ximena Del Villar Derpsch	Private/privat	---	PP	Drawings/Zeichnungen: Robbery/Raub, Beach/Strand, Pool, Bank, Camping, Living room/Wohnzimmer

Mindannyian ugyanazt látjuk és ugyanarra emlékezünk?

Példa: Három művész megfesti ugyanazt a teret...

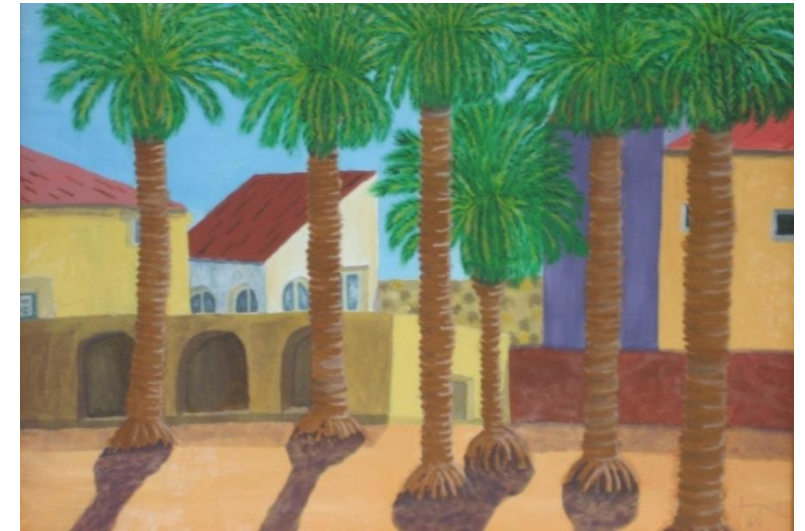
Figyeljék meg a három festményen a színek és méretek különbözőségeit! Felfedeznek valamit, amit a művészek különbözőképpen ábrázoltak, vagy amit lehagytak a képről?

Andreas Weißgerber

Helmut Schack

Bernd Hampel

Mindenki máshogy észleli a dolgokat! Mint ahogy ezen a három képen is: ugyanazt a teret látjuk de különböző megvilágításban!

Andreas Weißgerber: A falu tere itt szinte színesnek hat. A jobbra látható rózsaszín ház a jobb oldali képen lila az alsón pedig vörös (ld. nyíl).

Helmut Schack: A táj tónusát inkább a földszínek uralják. A többi képpel ellentétben a pálmák itt ferdén állnak.

Bernd Hampel: Ezen a képen inkább tömzsibbnek és vastagabbnak tűnhet minden a megfigyelő számára. A másik két képpel ellentétben a falon három kapubejáró látható (ld. körök).

Az emlékezetünk nem úgy működik, mint egy fényképezőgép! Könnyen tévedhetünk!

A térről készült fotó: Figyeljék meg, hogy az autók nincsenek megfestve a képeken.

Andreas Weißgerber: Az arányok megfelelőek, a színek azonban nem egyeznek a valódiakkal (pl. a fal nem zöld, mint a képen).

Helmut Schack: Az eredeti képen a pálmák egyenesen állnak, nem úgy, mint a festményen.

Bernd Hampel: Csak 2 és nem 3 kapubejáró van (ld. piros kör).

Pictures used in this module are reproduced with indirect (creative commons license) or direct permission of the artists listed below, for which we would like to express our gratitude! A full list can be obtained via www.uke.de/mct. If we have involuntarily breached copyright, please accept our apologies. In this case, we kindly ask creators for their permission to use their work under the “fair use” policy.

Die in diesem Modul verwendeten Bilder wurden mit der indirekten (creative commons Lizenz) oder direkten Zustimmung der untenstehenden Künstler reproduziert, wofür wir uns herzlich bedanken möchten! Eine vollständige Liste ist hinterlegt auf www.uke.de/mkt. Sollten wir unbeabsichtigt gegen das Urheberrecht verstoßen haben, so bitten wir dies vielmals zu entschuldigen und bitten nachträglich um die Verwendungserlaubnis.

Name Photographer/Artist Name Fotograf/Künstler	Source/ Quelle	Picture Name/ Name des Bildes	CC = used with corresponding creative commons license; PP = used with personal permission of artist CC = genutzt unter creative commons Lizenz, PP = verwendet mit persönlicher Zustimmung des Künstlers	Description/Kurzbeschreibung
Bernd Hampel, Helmut Schack, Andreas Weißgerber	Private/privat	Untitled/ohne Titel	PP	Paintings of Spanish village square/ Gemälde eines spanischen Dorfplatzes